

वन्य हत्तीवासून शेतपिकांचे नुकसान
झाल्यास संबंधितांस अर्थसहाय्य
देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक डब्ज्यूएलपी-१००४/प्र.क्र.२१९/फ-१
दिनांक :- २ जून, २००६

वाचा : शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्रमांक : डब्ज्यूएलपी-१०९४/
प्र.क्र.११५/फ-१, दि. २३-८-२००४

शासन निर्णय :-

राज्यात रानडुक्कर, हरीण (मारंग व कुरंग), रानगवा व हत्ती या वन्य प्राण्यांनी केलेल्या शेतपिकांच्या नुकसान भरपाईसाठी शासन निर्णय डब्ज्यूएलपी-१०९४/प्र.क्र.११५/फ-१, दि. २३-८-२००४ अन्वये नुकसान भरपाई देण्यात येते. महाराष्ट्रातील वनक्षेत्रात हत्तींचा वावर आढळून येत नाही. तथापि, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग जिल्ह्यात शेजारील कर्नाटक राज्यातून सन २००२ मध्ये हत्तींनी शिरकाव केला व या दोन्ही जिल्ह्यात तसेच कोल्हापूर जिल्ह्याच्या काही भागात शेतपिकांचे व फळबागांचे मोठ्या प्रमाणात नुकसान केले. इतर वन्य प्राण्यांच्या तुलनेत वन्य हत्तींनी केलेले नुकसान जास्त प्रमाणात असते हे विचारात घेऊन वन्य हत्तींनी शेतपिकांचे व फळबागांच्या केलेल्या नुकसानीबाबत घावयाच्या आर्थिक मदतीत वाढ करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

२. या संदर्भात सर्व बाबींचा सारासार विचार करून राज्यामध्ये वन्य हत्तींनी शेतपिकांच्या व फळबागांच्या केलेल्या नुकसानी बाबत खालील प्रमाणे अर्थसहाय्य देण्यास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

बाब	या शासन निर्णयानुसार देण्यात यावयाची आर्थिक मदत
(१) शेतपिके :-	
नुकसान रु. २०००/- पर्यंत झाल्यास	पूर्ण
नुकसान रु. २,००१/- ते १०,०००/-पर्यंत झाल्यास	रु. २०००/- अधिक त्यापेक्षा जास्तीच्या नुकसानीच्या ५० % रक्कम (रु. ६,०००/- चे कमाल मर्यादेत)
नुकसान रु. १०,०००/- पेक्षा जास्त झाल्यास	रु. ६०००/- अधिक रुपये १०,०००/- पेक्षा जास्त नुकसानीच्या ३०% रक्कम (रुपये १५,०००/- चे कमाल मर्यादेत)
(२) फळझाडे :-	
नारळ	रु. २,०००/- प्रति झाड
सुपारी	रु. १,२००/- प्रति झाड
कलमी आंबा	रु. १,६००/- प्रति झाड
केळी	रु. ४८/- प्रति झाड
ऊंस	रु. ४००/- प्रति टन
इतर फळझाडे	रु. २००/- प्रति झाड

३. फळवागांच्या नुकसानीबाबतची आर्थिक मदत ही शेतपिकांच्या संदर्भातील मदतीव्यतिरिक्त असेल.
४. ही मदत प्रती हेक्टरी न राहता प्रत्यक्षात झालेल्या नुकसानीवर अवलंबून राहील.
५. सदरची मदत कसत असलेल्या शेतकऱ्यास व्हा भालकास देय राहील.
६. शेतपिकांची / फळझाडांची नुकसानीची शहानिशा करण्याकरीता शासन निर्णय दि. २३.८.२००४ मध्ये नमूद असलेल्या समितीमध्ये कृषी अधिकारी / फलोत्पादन अधिकारी यांचा समावेश करण्यात यावा.
७. वरील मदतीव्यतिरिक्त नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना वनविभागाच्या रोपवाटिकेतून नुकसान झालेल्या फळझाडांच्या संख्येइतकी फळझाडे उपलब्धतेनुसार विनामूल्य पुरविण्यात यावीत.
८. ही मदत पूर्वोदाहरण म्हणून इतर कोणत्याही प्रकरणी वापरता येणार नाही.
९. सदर आर्थिक मदत सन २००२ पासून लागू करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(शिरीष राने)

विशेष कार्य अधिकारी
महसूल व वन विभाग